

PARLAMENTO DI KÒRSOU

Parliament of Curaçao · Parlamento de Curazao · Staten van Curaçao

Aan
De Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag
Nederland

Willemstad, 18 december 2025

Uw referentie:

Uw brief:

Onze referentie:
25-26/00236

Onderwerp: motie

De Staten van Curaçao bieden u hierbij aan een afschrift van twee moties welke met algemene stemmen werden aangenomen in hun openbare vergadering van maandag, 15 december 2025.

Hoogachtend,

De Voorzitter van de Staten,

De Griffier van de Staten,

5.1.2.e

Dhr. F.H.E. Brownbill

5.1.2.e

Dhr. mr. S.R. Cijntje

I

MOTIE

In openbare vergadering van de Staten van Curaçao van 15 december 2025

OVERWEGENDE DAT:

- De veiligheid van het luchtverkeer boven Curaçao een vitaal publiek belang vormt, zowel voor de bescherming van burgers en infrastructuur als voor de continuïteit van de internationale luchtvaartverbindingen welke laaste van groot belang zijn voor het toerisme en economische weerbaarheid van Curaçao;
- Zich in en rond het luchtruim van Curaçao luchtvaartuigen kunnen voordoen die zich geheel of gedeeltelijk onttrekken aan civiele monitoring, onder meer door het uitschakelen van hun transponder;
- Dergelijke zogenaemde “dark aircraft” risico’s kunnen opleveren voor de luchtverkeersveiligheid, de openbare orde, de grensbewaking en de nationale veiligheid;
- De civiele luchtverkeersleiding primair is ingericht op de begeleiding van regulier, identificeerbaar luchtverkeer en beperkt is in haar mogelijkheden om zonder aanvullende middelen niet-coöperatieve luchtvaartuigen te detecteren en te volgen;
- Een mogelijke schending van het Curaçaose territoriale luchtruim tevens een schending van het territorium van het Koninkrijk der Nederlanden kan inhouden;
- De veiligheid van het luchtruim een primaire verantwoordelijkheid is van de overheid van Curaçao, in samenwerking met de relevante civiele instanties; terwijl internationale luchtvaartregels, waaronder ICAO Annex 2 (Rules of the Air), ook gelden voor militaire toestellen wanneer zij zich in gecontroleerd burgerluchtverkeer bevinden;
- Het FOL-verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten geen carte blanche biedt voor ongecoördineerde of niet-gemelde militaire vluchten in het Curaçaose luchtruim;
- Het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden ingevolge artikel 3 uitgaat van koninkrijkstaken zoals de handhaving van de onafhankelijkheid en de verdediging van het Koninkrijk en de buitenlandse betrekkingen, alsmede ingevolge artikel 37 uitgaat van onderlinge bijstand en samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk, waarbij de belangen van twee of meer van de landen zijn betrokken, onder meer aangelegenheden de luchtvaart betreffende;
- Ministerie van Defensie, binnen het Koninkrijk der Nederlanden, beschikt over aanvullende capaciteiten zoals primaire radar, militaire lucht- en maritieme surveillance, identificatie vanuit de lucht en andere middelen die onafhankelijk van civiele transponders kunnen opereren
- De Catalogus Nationale Operaties van het Ministerie van Defensie voorziet in de mogelijkheid van militaire bijstand en militaire steunverlening aan civiele

autoriteiten binnen het Koninkrijk, waaronder Curaçao, ter bescherming van het openbaar belang en de veiligheid;

DRINGEN BIJ DE MINISTER PRESIDENT AAN OM:

1. Om in zijn hoedanigheid van coördinerend bewindspersoon voor nationale veiligheid en Koninkrijkszaken, in overleg te treden met de minister van Defensie om namens de Regering van Curaçao op grond van artikel 36 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden formeel een verzoek in te dienen om militaire bijstand dan wel militaire steunverlening; en daarbij expliciet te verzoeken om inzet en beschikbaarstelling van defensiecapaciteiten die kunnen bijdragen aan de veiligheid van het luchtverkeer boven Curaçao, waaronder in ieder geval:
 - a. militaire radar- en sensorcapaciteit voor de detectie van luchtvaartuigen die zonder actieve transponder opereren;
 - b. lucht- en/of maritieme surveillancecapaciteit ten behoeve van identificatie en situational awareness;
 - c. ondersteuning bij analyse en informatie-uitwisseling over verdachte of afwijkende luchtbewegingen;
 - d. andere door Defensie passend geachte middelen binnen het kader van militaire bijstand of steunverlening;
2. Zorg te dragen voor een duidelijk lokaal civiel-militaire afbakening van verantwoordelijkheden, met volledige eerbiediging van de bevoegdheden van de civiele luchtvaartautoriteiten van Curaçao;
3. De Staten periodiek te informeren over:
 - a. de voortgang van het overleg met Defensie;
 - b. de aard en omvang van de verzochte en eventueel verleende militaire bijstand;
 - c. de effecten daarvan op de veiligheid van het luchtverkeer boven Curaçao.

Een kopie van deze motie gaat naar:

Regering van Curaçao

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Staten van Aruba

Staten van Sint Maarten

Eilandsraad van Bonaire

Eilandsraad van Sint Eustatius

Eilandsraad van Saba

Rijksministerraad

Regering van Aruba

Regering van Sint Maarten

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke, located in the bottom left corner of the page.

STATEN VAN CURAÇAO

STEMMINGSLIJST

AGENDAPUNT: 2

VERGADERING NO.: _____ D.D.: 15 december 2025

STEMMING: motie F

	LEDEN	VOOR	TEGEN
2.	5.1.2.e		
3.	5.1.2.e		
4.	5.1.2.e		
5.	5.1.2.e		
6.	5.1.2.e		
7.	5.1.2.e		
8.	5.1.2.e		
9.	5.1.2.e		
10.	5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e		
11.	5.1.2.e		
12.	5.1.2.e		
13.	5.1.2.e		
14.	5.1.2.e		
15.	5.1.2.e		
16.	5.1.2.e		
17.	5.1.2.e		
18.	5.1.2.e		
19.	5.1.2.e		
20.	5.1.2.e		
21.			
1.	5.1.2.e (Voorzitter)		
	UITSLAG STEMMING	VOOR:	TEGEN:

Aangenomen met Algemene Stemmen

MOTIE

In openbare vergadering van de Staten van Curaçao van 15 december 2025

OVERWEGENDE DAT:

- De veiligheid van het luchtverkeer boven Curaçao een vitaal publiek belang vormt, zowel voor de bescherming van burgers en infrastructuur als voor de continuïteit van de internationale luchtvaartverbindingen welke laaste van groot belang zijn voor het toerisme en economische weerbaarheid van Curaçao;
- Zich in en rond het luchtruim van Curaçao luchtvaartuigen kunnen voordoen die zich geheel of gedeeltelijk onttrekken aan civiele monitoring, onder meer door het uitschakelen van hun transponder;
- dergelijke zogenoemde “dark aircraft” risico’s kunnen opleveren voor de luchtverkeersveiligheid, de openbare orde, de grensbewaking en de nationale veiligheid;
- de civiele luchtverkeersleiding primair is ingericht op de begeleiding van regulier, identificeerbaar luchtverkeer en beperkt is in haar mogelijkheden om zonder aanvullende middelen niet-coöperatieve luchtvaartuigen te detecteren en te volgen;
- Een mogelijke schending van het Curaçaose territoriale luchtruim tevens een schending van het territorium van het Koninkrijk der Nederlanden kan inhouden;
- De veiligheid van het luchtruim een primaire verantwoordelijkheid is van de overheid van Curaçao, in samenwerking met de relevante civiele instanties; terwijl internationale luchtvaartregels, waaronder ICAO Annex 2 (Rules of the Air), ook gelden voor militaire toestellen wanneer zij zich in gecontroleerd burgerluchtverkeer bevinden;
- Het FOL-verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten geen carte blanche biedt voor ongecoördineerde of niet-gemelde militaire vluchten in het Curaçaose luchtruim;
- Het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden ingevolge artikel 3 uitgaat van koninkrijkstaken zoals de handhaving van de onafhankelijkheid en de verdediging van het Koninkrijk en de buitenlandse betrekkingen, alsmede ingevolge artikel 37 uitgaat van onderlinge bijstand en samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk, waarbij de belangen van twee of meer van de landen zijn betrokken, onder meer aangelegenheden de luchtvaart betreffende;
- De diplomatieke en Koninkrijksrelaties met de Verenigde Staten zorgvuldig moeten worden beheerd, maar nooit ten koste mogen gaan van de veiligheid van de burgerluchtvaart; autonomie van Curaçao of Soevereiniteit van het Koninkrijk der Nederlanden

CONSTATERENDE DAT:

- a. Het belangrijk is dat het Koninkrijk der Nederlanden diplomatieke stappen zet richting de Verenigde Staten en zonodig Venezuela om ongeautoriseerde vluchten en/of Electronic Warfare (EW), jamming of andere verstorende activiteiten uitvoeren in of nabij het Curaçaose luchtruim te voorkomen;
- b. De huidige afspraken met de Verenigde Staten en Venezuela mogelijk onvoldoende zijn om herhaling van dergelijke incidenten te voorkomen;

DRINGEN BIJ DE REGERING AAN OM:

1. In Koninkrijksverband onmiddellijk overleg te initiëren met de regeringen van Nederland, mede voor Bonaire, Saba en Sint Eustatius, Aruba en Sint Maarten op te starten om middels het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor het Koninkrijk der Nederlanden richting de Verenigde Staten van Amerika diplomatieke stappen te zetten, waaronder het indienen van een diplomatieke nota of protest; en het verzoeken om volledige transparantie over militaire operaties in Curaçaose territoriale luchtruim c.q. het Curaçao Flight Information Region (FIR).
2. Aan te dringen op bindende afspraken met de Verenigde Staten, waaronder: verplichte transponder-aan tijdens alle militaire vluchten in het Curaçaose territoriale luchtruim en/of FIR; voorafgaande notificatie van militaire operaties; real-time coördinatie tussen Amerikaanse en Curaçaose luchtverkeersleiding.
3. De Staten voortaan onmiddellijk te informeren over elk incident waarbij buitenlandse militaire toestellen betrokken zijn in het Curaçaose luchtruim of FIR.

Een kopie van deze motie gaat naar:

Regering van Curaçao

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Staten van Aruba

Staten van Sint Maarten

Eilandsraad van Bonaire

Eilandsraad van Sint Eustatius

Eilandsraad van Saba

Rijksministerraad

Regering van Aruba

Regering van Sint Maarten

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

STATEN VAN CURAÇAO

STEMMINGSLIJST

AGENDAPUNT: 2

VERGADERING NO.: _____ D.D.: 15 december 2025

STEMMING: motie II

	LEDEN	VOOR	TEGEN
2.	5.1.2.e		
3.	5.1.2.e		
4.	5.1.2.e		
5.	5.1.2.e		
6.	5.1.2.e		
7.	5.1.2.e		
8.	5.1.2.e		
9.	5.1.2.e		
10.	5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e		
11.	5.1.2.e		
12.	5.1.2.e		
13.	5.1.2.e		
14.	5.1.2.e		
15.	5.1.2.e		
16.	5.1.2.e		
17.	5.1.2.e		
18.	5.1.2.e		
19.	5.1.2.e		
20.	5.1.2.e		
21.			
1.	5.1.2.e (Voorzitter)		
	UITSLAG STEMMING	VOOR:	TEGEN:

Aangenomen met algemene stemmen.